

Læringsmiljøsentret
Nasjonalt senter for læringsmiljø
og atferdsforskning

Universitetet i Stavanger

BRY DEG!

- sammen mot mobbing

Foto: Jørn Steen, UIS

Bry deg! tilbyr kompetanseheving som skal bidra til å styrke skolers arbeid med skolemiljø i tråd med elevenes rettigheter etter kapittel 12 i Opplæringsloven (*frem til august 2024: kapittel 9A*).

En viktig ambisjon i Bry deg! er å ivareta prinsippet om tidlig innsats. Det betyr at der vi jobber med småskoletrinnet settes det et særlig søkelys på de yngste barna i skolen og på SFO, dette for å bidra til å forebygge at opplevelsen av utenforskap utvikles tidlig i livet.

Bry deg! er fleksibelt ved at det faglige innholdet er relevant og kan implementeres i alle skoleslag, også i videregående skole. Bry deg! vektlegger i stor grad lokale forhold og behov, innenfor rammen av inkluderende læringsmiljø.

Bry deg! er utviklet og gjennomføres i regi av Læringsmiljøsenetret, og støttes økonomisk av Utdanningsdirektoratet.

MÅL, LÆRINGSUTBYTTE OG ORGANISERING

Hovedmålet i Bry deg! er å sikre inkluderende, trygge og gode skolemiljø. For å kunne oppnå dette, arbeides det for å oppnå følgende delmål:

- Økt relasjonskvalitet
- Kunnskap om risiko- og beskyttelsesfaktorer for barn og unge
- Økt kompetanse i å forebygge, avdekke, stoppe og følge opp krenkelsers og mobbing
- Økt kompetanse i endrings- og utviklingsarbeid

AKTIVITETER I BRY DEG!

- Oppstartssamling for skoleeier, rektorer, SFO-leder og PPT
- Fagsamlinger/arbeidsseminar for alle ansatte
- Nettverkssamlinger for arbeidsgruppene
- Endringsarbeid for ansatte i skole/ SFO
- Avslutnings-samling skoleeier, rektorer, SFO-leder og PPT

FAGLIG INNHOLD I OPPLÆRINGEN

I samråd med den enkelte skole og SFO foretas en hensiktsmessig prioritering og tilpasning av det faglige innhold med utgangspunkt i følgende:

- Utvikling av et trygge og gode læringsmiljø
- Autoritativ klasseledelse
- Forebygging av mobbing og andre krenkelsers
- Avdekking, håndtering og oppfølging av skolemiljøssaker
- Oppfølging etter mobbing og utrygt skolemiljø
- Psykisk helse
- Utfordrende atferd
- Ledelse av endringsarbeid
- Organisasjonslæring og utvikling av skolens organisasjon
- Skole-hjem-samarbeid

Hovedfokus er å fremme trygge og gode læringsmiljø i en inkluderende og flerkulturell skolehverdag. Læringsmiljøsentret vil kunne bidra inn i utviklingen på dette området på barnetrinnet og SFO, mellomtrinn, ungdomstrinnet og i den videregående skolen. Samtidig vil også det å forebygge og håndtere ulike former for utenforskap, krenkelser og mobbing være en del av kompetansehevingen.

Foto: Marie von Krogh

ARBEIDSMÅTER OG TIDSBRUK

Kompetansehevingen i Bry deg! foregår over tre semestre. For å støtte arbeidet med lokal forankring av tiltaket, inviteres skoleeiere, rektorer, SFO-leder og PPT til en samling god tid i forkant av oppstart.

FAGDAGER

Fagdagene/arbeidsseminarene organiseres gjerne som to halve fagdager (3t) pr semester, og vil inneholde en blanding av forelesninger, gruppediskusjoner, erfaringsdeling, arbeid med case, reflekterende team, lesing av anbefalt litteratur og bruk av interaktiv digital teknologi. Alle ansatte i skole/SFO bør delta på fagdagene.

NETTVERKSSAMLINGER

Nettverk består av arbeidsgrupper fra deltakerskolene. Nettverket har varighet på ca. 3 timer. Søkelys vil være på erfaringsdeling, med bakgrunn i arbeidet med teori gitt i fagøktene, endringsarbeidet som er gjort på skolene og veiledning knyttet til dette. Varierte metoder for lærende møter vil bli benyttet. En arbeidsgruppe fra hver skole som deltar på samlingene, samt skoleeier og PPT.

ENDRINGSARBEID PÅ SKOLEN OG ARBEIDSGRUPPA SIN ROLLE

Endringsarbeidet skal bidra til å sikre at skole og SFO sammen implementerer det faglige innholdet i Bry deg!. Det bør settes av tid til arbeidet med Bry deg! hver andre eller tredje uke gjennom hele skoleåret.

AKTØRER I BRY DEG!

Personer som utgjør det øvrige laget rundt elevene, bør delta i den grad det er mulig. Elever og foreldre er også sentrale aktører og bør involveres i det praktiske arbeidet på den enkelte skole og SFO.

LEDELSE

Ledelse er en kritisk faktor i alt endrings- og utviklingsarbeid. Ledelse trengs for å skape felles forståelse av målene og for å gi kraft til at arbeidet drives framover. I Bry deg! er det derfor relevant å stimulere de ulike ledelsesnivåene til å samarbeide om å skape nødvendig opplutning og lojalitet, slik at utviklingsarbeidet fører til endringer i praksis.

I tillegg er ledelse av klasser og grupper sentralt i Bry deg!. Det teoretiske rammeverket som legges til grunn for å utvikle kunnskaper og ferdigheter i klasse- og gruppeledelse i Bry deg! er det autoritative perspektivet (Baumrind, 2013) og kvalitet i klasseromsinteraksjoner (Pianta m.fl., 2012).

ANSATTE I SKOLE OG SFO

Kompetanseutviklingen i Bry deg! skal nå helt ut i klasserommene og på SFO. Lærere og øvrige ansatte på skolen og SFO får kunnskap om hvordan de selv ved å være gode rollemodeller kan fremme positiv utvikling hos elevene og stimulere til utvikling av positive normer i klassen/gruppa.

I Bry deg! er det særlig viktig å ivareta SFO-ansattes, assistenters og andre yrkesgruppers behov for å delta i kompetanseutviklingen. Denne gruppa ansatte har ansvar for mange barn, både på SFO og som assistenter og/eller vikar i skolen. Nasjonal rammeplan for SFO stiller høye krav til ledelse av SFO og kompetanse blant de ansatte, og Opplæringslovens kapittel 12 (9 A) gjelder også på SFO.

ELEVER OG FORELDRE

For å oppnå et inkluderende læringsmiljø, må det å foregå en sammenvevd prosess der lærere og elever opptrer støttende, men også forpliktende inn i det læringsfellesskapet de er en del av (Skaalvik og Skaalvik, 2005). Involvering og ansvarliggjøring av elevene er i tråd med Barnekonvensjonen om barns rett til å uttale seg i saker som angår dem.

På samme måte bør foreldre også involveres i arbeidet med Bry deg!. Foreldre trenger kunnskap, som igjen kan skape engasjement til felles innsats med skolen i å fremme inkluderende oppvekstmiljø for alle barn og unge.

Involvering og ansvarliggjøring av barn, unge og foreldre vil være et gjennomgående tema i Bry deg!.

PPT

PPT inviteres til å delta på oppstartsamlingen og i skolenes arbeidsgruppe. Det er viktig at skolene og SFO får et blikk utenfra som kan bidra til å stille andre spørsmål og se andre muligheter enn de som har sitt daglige arbeid på skolen gjør. PPT besitter mye kunnskap om å arbeide systemisk og helhetlig, bl.a. med tanke på å tilrettelegge best mulig for barn med spesielle behov.

PPT kan også bidra med kompetanse-heving, for eksempel om observasjon, elevsamtaler eller kjennetegn på barns utfordringer relatert til psykisk helse.

I videreføring av arbeidet og spredning til andre skoler, vil PPT ha en viktig rolle da de er i kontakt med alle skolene i kommunen.

EGENANDEL OG ØVRIGE UTGIFTER

Deltakerskoler vil bli fakturert for en egenandel på kr 10.000 pr år, totalt kr 20.000 for 2024 og 2025. Skolene som deltar står for eventuell leie av lokaler som kan passe til fagøkter med hele personalet.

Universitetet i Stavanger

Telefon: 51 83 29 00

E-post: læringsmiljøsentret@uis.no

Nasjonalt senter for læringsmiljø og atferdsforskning er organisert under Universitetet i Stavanger og har en avdeling i Stavanger og en i Porsgrunn.

læringsmiljøsentret.no